

zaaknummer 2010 T 195

9 december 2011

Meldpunt RKK

Ingek. 09 DEC. 2011

Meldingsnummer:

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

_____ geboren op _____
wonende te _____
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. M.Y.M. Renken, advocaat te Leiden,

tegen:

(wijlen) _____
geboren op _____, overleden op _____
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven pater Marist.

1. De procedure

De klacht is bij het Meldpunt voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk, rechtsopvolger van het bureau van Hulp en Recht (hierna: het Meldpunt), ontvangen op 21 januari 2011. Op 20 april 2011 is bij het Meldpunt een verweerschrift ingekomen van r _____, regionaal overste van de Paters Maristen in Nederland. Naar aanleiding van diens verweerschrift heeft mr. Renken _____ bij brief van 29 juni 2011 een aantal vragen gesteld, welke deze bij brief van 27 juli 2011 heeft beantwoord.

Op 7 november 2011 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onderaan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen, bijgestaan door mr. Renken. Namens aangeklaagde zijn verschenen _____, _____ en _____ . Betrokkenen hebben hun standpunten toegelicht.

2. De klacht

2.1. Aangeklaagde was de jongste broer van de oma van klaagster en werd door klaagster heeroom genoemd. In de eerste fase van het misbruik (2.2) was aangeklaagde werkzaam als luchtmacht-aalmoezenier op de luchtmachtbasis _____ in de tweede fase (2.3) was hij dat niet meer en was hij waarschijnlijk met pensioen.

2.2. Toen klaagster een jaar of acht/negen was, ging zij elke zondag met haar ouderlijk gezin bij haar oma (in _____) op bezoek, waar dan ook andere familieleden waren, waaronder aangeklaagde. Vanwege zijn positie als priester genoot aangeklaagde in de familie groot

aanzien en werd hij tijdens deze bijeenkomsten verwend, verzorgd en vermaakt. Klaagster was de oogappel van aangeklaagde en had graag dat klaagster bij hem op schoot kwam zitten. Hij was een humeurige man en knapte er altijd van op als klaagster bij hem op schoot zat. Klaagster werd hiertoe zelfs door haar moeder of tante van de gang of uit de tuin gehaald, omdat aangeklaagde dat zo fijn vond. Op schoot werd klaagster dan telkens - onzichtbaar voor de rest van de familie - tegen haar zin op een dwingende manier door aangeklaagde vastgehouden, geaaid en betast, waarbij zij voelde dat hij een erectie had. Ze moest blijven zitten tot de erectie was afgenomen. Ook probeerde aangeklaagde, als haar lange haar de anderen het zicht benam, klaagster regelmatig op haar mond te zoenen en hij perste dan zijn tong bij haar naar binnen. Klaagster wist en voelde dat dit allemaal niet goed was en vond een en ander naar en beklemmend. Dit misbruik heeft nagenoeg elke week plaatsgevonden totdat de oma van klaagster overleed en de zondagse bijeenkomsten ophielden. Klaagster was toen elf/twaalf jaar.

2.3. Na het overlijden van haar oma nam aangeklaagde klaagster en haar ouderlijk gezin regelmatig mee met een door hem betaald uitstapje; de ouders van klaagster hadden het niet breed. Vaak eindigden die uitstapjes ermee dat klaagster, al dan niet samen met haar gezin, bij aangeklaagde (in [redacted] bleef logeren. Klaagster werd ook regelmatig voor een dergelijke logeerpartij per trein naar aangeklaagde gestuurd. Als haar ouders ook bij aangeklaagde logeerden, sliepen zij op de slaapkamer en werd klaagster, als haar ouders en aangeklaagde naar bed gingen, van de slaapkamer gehaald om bij aangeklaagde op de slaapbank te slapen. Als klaagster alleen bij aangeklaagde logeerde, sliep zij bij hem in bed. Klaagster werd in alle gevallen telkens door aangeklaagde op de mond gezoend en betast. Hij had een speciale belangstelling voor haar (zich ontwikkelende) borsten, bestudeerde deze, kneep daarin en maakte daar dan geluiden bij of opmerkingen over. Aangeklaagde had speciaal (glad) nachtgoed voor klaagster gekocht dat zij aan moest doen. Aangeklaagde voelde ook met zijn vingers door haar onderbroekje heen tussen de schaamlippen van klaagster. Als haar vagina dan – tot haar schrik en schaamte – vochtig werd zei hij: "Zie je wel, hoe lekker het is?". Ook wreef hij met zijn penis tegen haar (stevig gekruiste) benen of billen aan en dwong hij haar zijn penis vast te houden en hem te bevredigen. Een en ander heeft zeer vele malen plaatsgevonden.

2.4. Aangeklaagde probeerde een gevoel van saamhorigheid tussen hem en klaagster te creëren en deed het tegenover haar voorkomen alsof wat hij met haar deed normaal was als mensen elkaar lief vinden. Hij sprak van "wij" en "zij" en hield klaagster voor dat zij veel intelligenter was dan de andere familieleden. Toen klaagster haar ouders op allerlei manieren en steeds vaker te kennen gaf dat zij niet mee wilde met de uitstapjes en bij aangeklaagde wilde logeren, reageerden deze hier zeer boos op en dwongen zij haar. Klaagster weet niet of haar ouders destijds van het misbruik wisten of dat vermoedden. Zij denkt dat haar moeder ook door aangeklaagde is misbruikt.

2.5. Klaagster heeft aangeklaagde in 1991 een brief geschreven waarin zij hem met het misbruik heeft geconfronteerd. Aangeklaagde heeft daarop bij brief van 26 december 1991 gereageerd en daarin onder meer geschreven die brief aan de moeder en andere familie van klaagster te zullen sturen. Hij heeft dat evenwel, voor zover klaagster weet, nooit gedaan.

2.6. Het misbruik heeft klaagster ernstig beschadigd en heeft grote gevolgen gehad voor haar verdere leven. Zij voelde zich door haar geheime leven met aangeklaagde en haar gewone leven daarnaast gespleten. Op zestienjarige leeftijd is zij van huis weggelopen om het misbruik te ontvluchten en is zij in een andere stad als leerling bejaardenverzorgster aan het werk gegaan. Hierdoor heeft zij niet de opleiding kunnen volgen die zij wilde (kunstacademie) noch de loopbaan gehad die ze graag had willen hebben. Klaagster heeft

moeten leven met een groot geheim waarover in de familie niet kon worden gesproken. Omdat haar moeder en verdere familie, toen klaagster op zeker moment toch met haar moeder over het misbruik had gesproken, aangeklaagde in bescherming namen en klaagster niet geloofden, heeft klaagster uiteindelijk en definitief met haar familie gebroken. Vanwege haar verleden heeft klaagster grote angsten (gehad) om de veiligheid van haar (jonge) zoon en vindt zij het moeilijk hem een stabiel, liefdevol en ontspannen leven te geven. Ze is inmiddels meer in staat om ook van het leven te genieten maar is nog steeds labiel.

2.7. Klaagster beoogt met haar klacht erkenning te krijgen voor wat er is gebeurd en daarmee tevens het seksueel misbruik binnen de Kerk aan de kaak stellen. Voorts wenst zij een financiële genoegdoening voor de schade die zij als gevolg van het misbruik heeft geleden, bestaande uit smartengeld en een vergoeding voor de financiële gevolgen van het ontbreken van een financieel vangnet en een pensioenvoorziening.

3. Het verweer

3.1. heeft allereerst aangevoerd dat de klacht niet ontvankelijk is, omdat het misbruik plaatsvond in een familierelatie, buiten zicht en gezag van de congregatie en (dus) niet in een functionele relatie waarop de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure) van toepassing is.

3.2. heeft, voorts, aangegeven dat aangeklaagde erg op zichzelf leefde en weinig contact had met de congregatie. Van de door klaagster bedoelde familiebezoeken en logeerpactijen was de congregatie niet op de hoogte. Aangeklaagde viel in de periode dat hij aalmoezenier was overigens onder het militair vicariaat. De door haar aan aangeklaagde in 1991 geschreven brief waarvan klaagster in haar klacht gewag maakt, heeft (in het kader van zijn onderzoek naar de klacht) in het persoonlijk dossier van aangeklaagde aangetroffen. Deze brief heeft hem/de orde diep geraakt. De toenmalige en latere oversten van de congregatie hebben niet van het seksueel misbruik van klaagster door aangeklaagde geweten. Als aangenomen mag worden dat het misbruik van klaagster door aangeklaagde heeft plaatsgevonden, vindt de congregatie dat zeer verwerpelijk en acht zij dat strijdig met alles waarvoor zij staat. nodigt klaagster uit voor een gesprek en is bereid haar bij te staan in haar verwerkingsproces en herstel van haar zelfwaardering.

4. De beoordeling

4.1. Het onder 3.1 omschreven beroep op niet ontvankelijkheid van de klacht wordt verworpen op grond van het volgende. Volgens de toelichting bij de Procedure, pagina 8, moet "een duidelijke relatie bestaan tussen de gedragingen (onheuse bejegening) en het functioneren in de (kerkelijke; Klachtencommissie) organisatie" en wordt die relatie "bij priesters al spoedig aangenomen". Naar het oordeel van de Klachtencommissie is voldoende aannemelijk dat de door klaagster gestelde feiten, indien juist, uitsluitend hebben kunnen plaatsvinden vanwege de omstandigheid dat aangeklaagde priester was en om die reden door de familie van klaagster op een voetstuk was gezet. Hiermee is de door de Procedure vereiste relatie gegeven. Aangeklaagde was ten tijde van het misbruik Pater Marist en viel in de gegeven omstandigheden onder de kerkelijke verantwoordelijkheid van de congregatie waarvan hij deel uit maakte. Dat hij werkzaam was onder verantwoordelijkheid van het militair vicariaat doet daaraan niet af.

4.2. Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.3. Niet ter discussie staat dat de door klagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.4. Klagster is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. Haar klacht en de daarop ter zitting gegeven toelichting zijn consistent, betrouwbaar en authentiek.

4.5. De onder 2.5 bedoelde brief van aangeklaagde aan klagster van 26 december 1991 luidt, voor zover van belang, als volgt:

“Laat ik eerst en vooral stellen dat ’t mij ten zeerste spijt dat ik je zoveel verdriet heb veroorzaakt en daardoor je leven heb vergald. Ik maakte misbruik van ’t goede vertrouwen dat je ouders in mij (lees:) stelden waardoor ik te vrij omging met jou. Je brief van 12-12 ontving ik op 23-12 -een lange brief- waarin je mij heel veel dingen verwijt.

(...)

Ik kom woorden te kort om uit te drukken hoezeer me dat alles spijt en hoop dat je me vergiffenis wil schenken als mens tot mens en dat we weer vrede kunnen sluiten niettegenstaande al het verdriet dat ik je heb aangedaan.

(...)”.

4.6. Niet ter discussie staat dat klagster aangeklaagde in haar brief uit (december) 1991, waarop de zojuist geciteerde brief een reactie was, heeft verweten dat hij haar seksueel heeft misbruikt. Bij die stand van zaken kan de geciteerde brief slechts als een erkenning door aangeklaagde van het door klagster gestelde misbruik worden gelezen en acht de Klachtencommissie de klacht (op alle onderdelen) aannemelijk.

4.7. Het behoeft geen betoog dat het zeer frequent, langdurig en als ernstig te kwalificeren seksueel misbruik door aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest. Aangeklaagde heeft het in hem als priester/heerom door klagster en haar familie gestelde vertrouwen ernstig geschonden. Klagster was bovendien toen het misbruik begon pas acht tot negen jaar en later een jong meisje dat zich lichamelijk aan het ontwikkelen was. Het lijdt voor de Klachtencommissie geen twijfel dat het misbruik een alles bepalende (negatieve) invloed op het leven van klagster heeft gehad.

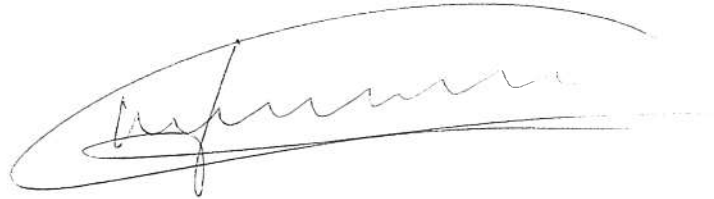
4.8. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klagster is aangedaan. heeft daartoe een eerste stap gedaan door namens de congregatie klagster een gesprek en bijstand aan te bieden.

4.9. Voor zover klagster genoegdoening wenst in de vorm van een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie daarover niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste zal klagster zich kunnen wenden tot de Compensatiecommissie, welke commissie zich zal buigen over het bedrag van een mogelijke vergoeding. Klagster zal hiervoor dan te zijner tijd een formulier toegezonden krijgen door het Meldpunt.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de regionaal overste van de Paters Maristen in Nederland de klacht gegrond te verklaren, te erkennen dat aangeklaagde klagster seksueel heeft misbruikt en namens de congregatie zijn spijt te betuigen over het klagster aangedane leed.

Dit advies is vastgesteld op 9 december 2011 door mr. R.J.M. Smit, voorzitter, W.M. Veltman-Breddels en prof. dr. H.B.M. van de Wiel, leden, bijgestaan door mr. C.A. Murray, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de overste van de Paters Maristen in Nederland en aan klagster verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de overste.